

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح اصلاح ماده (۳۱) قانون مقررات صادرات و واردات»

مقدمه

بررسی سیاست‌های تجاری کشور در چند دهه گذشته نشان‌دهنده آن است که پس از تجربه منفی ناشی از اتخاذ سیاست‌های محدودکننده تجارت از طریق اعطای مجوز برای واردات، وضع ممنوعیت‌های مقداری و اعمال دیوار بلند تعرفه‌ای و لمس نتایج مخرب آن در پیچیده شدن فضای کسب‌وکار، ایجاد زمینه فساد اداری، افزایش هزینه تجارت رسمی و ایجاد بستر و زمینه افزایش قاچاق کالا در کشور، سیاستگذاران از سال‌های برنامه سوم توسعه، رویکرد تجاری کشور را از سیاست جایگزینی واردات به سمت سیاست توسعه صادرات تغییر داده و به جای تکیه بر سیستم‌های مبتنی بر مجوزدهی که موجب ایجاد رانت و امضاهای طلایی برای افرادی خاص می‌گردید از نظام تعرفه‌ای به‌عنوان نظامی شفاف و غیررانتی استفاده کرده و در راستای ایجاد فضای رقابتی، اقداماتی برای کاهش طبقات و میانگین تعرفه‌ای را نیز در دستور کار قرار دادند.

در بررسی رابطه واردات با حمایت از تولید داخلی نیز باید به این نکته توجه کرد که واردات کالا به خودی خود نقشی مخرب در اقتصاد کشور نداشته و یکی از مهمترین ابزارهای تأمین کالاهای مورد نیاز جامعه، کنترل تورم، تنظیم بازار داخلی، تأمین کالاهای مورد نیاز بخش تولید به واسطه ورود کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای، ایجاد فضای رقابتی در کیفیت و قیمت تولیدات داخلی، افزایش سطح بهره‌وری و کارایی تولید، انتقال تکنولوژی و توسعه بخش‌های خدماتی از قبیل حمل‌ونقل و ... به‌شمار می‌رود و تنها ابزار مناسب برای جلوگیری از بروز لطمه به تولید داخلی از محل واردات وضع تعرفه‌های هدفمند در کوتاه‌مدت می‌باشد.

از طرف دیگر به واسطه جهانی شدن فرآیند تولید، استفاده بیشتر و رو به رشد از نهاده‌های وارداتی برای توسعه صادرات، یکی از ابزارهای سیاستی مهم در راهبردهای توسعه تجارت به حساب می‌آید. موانع تجاری کمتر، نوآوری‌های سازمانی و پیشرفت‌های صورت گرفته در فناوری‌های ارتباطات و اطلاعات، امروزه بیش از هر زمان دیگر می‌تواند در فرآیند تولید و صادرات مؤثر باشد. بنابراین استمرار سیاست‌های مبتنی بر تولید صادرات محور منوط به ادامه روند آزادسازی تجاری است و نمی‌توان انتظار داشت که بازار ایران بر روی کالاهای وارداتی سایر کشورها بسته باشد، ولی آنها اجازه صادرات کالای ایرانی به بازارهای خود را بدهند.

همواره موضوع حمایت از تولید ملی از طریق مدیریت واردات به‌عنوان یکی از برنامه‌های بااهمیت و دارای اولویت از طرف مسئولان نظام مطرح می‌شود، ولی به دلیل عملیاتی نشدن یک نگاه جامع و کلان در این خصوص، برخی از بخش‌ها و یا تعداد معدودی از تولیدکنندگان که از قدرت چانه‌زنی بالاتری برخوردارند از این موضوع به نفع خود بهره برده و متولیان امر نیز به ارائه فهرستی از کالاها که لازم است نرخ‌های تعرفه آنها افزایش یابد و یا ورود آن کالاها ممنوع و یا محدود شوند، بسنده می‌کنند و با این اقدام نه تنها بخش‌های نیازمند حمایت و زمانبندی حمایت مشخص نمی‌شود، بلکه گره‌ای دیگر بر گره‌های موجود در فضای کسب‌وکار کشور، رقابتی‌تر شدن بخش تولید در زمینه قیمت و کیفیت و ضرورت مبارزه با قاچاق کالا در کشور افزوده می‌شود.

مشخصات طرح

دوره دهم - سال دوم

شماره ثبت:

۲۷۸

شماره چاپ:

۵۵۰

تاریخ چاپ:

۱۳۹۶/۴/۲۷

معاونت پژوهش‌های

اقتصادی

دفاتر:

مطالعات اقتصادی،

مطالعات حقوقی،

مطالعات فرهنگی،

مطالعات انرژی،

صنعت و معدن

مطالعات ارتباطات و

فناوری‌های نوین

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۲۰۱۵۴۸۰

تاریخ انتشار:

۱۳۹۶/۰۵/۱۷

بنابراین لازم است در راستای حمایت از تولید و حرکت در مسیر صحیح ترسیم شده توسط مقام معظم رهبری که مدیریت واردات است گام برداشته و از اقدامات شتابزده در این خصوص که می‌تواند سیاست‌های تجاری کشور را تحت تأثیر قرار داده و با تأثیر معکوس بر حمایت از تولید موجب ایجاد رخوت و کاهش کیفیت و افزایش قیمت تولیدات داخلی و حتی عدم تأمین کالاهای مورد نیاز و ایجاد عدم تعادل در بازار و یا توسعه و بسط قاچاق کالا در کشور شود، خودداری کرد.

به بیان دیگر حمایت از محصولات داخلی با وضع سیاست‌های دستوری از جمله ممنوعیت ورود کالاهای مشابه خارجی امکانپذیر نیست و به توسعه قاچاق در کشور می‌انجامد. بنابراین لازم است در هنگام تصویب هرگونه ممنوعیت و محدودیت در امر واردات رسمی به آثار منفی آن بر فضای رقابتی تولید و زمینه قاچاق‌پذیر بودن آن نیز توجه کرد.

متن طرح پیشنهادی

ماده واحده- متن زیر جایگزین ماده (۳۱) قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۶۶/۰۴/۱۱ و تبصره آن^۱ می‌شود.

ماده (۳۱)

واردات کالاهای خارجی (اعم از کالاهای ساخته شده، قطعات، ملزومات، تجهیزات و غیره) که در داخل به مقدار نیاز تولید می‌شود و مورد نیاز صنایع نیست و باعث تضعیف واحدهای تولیدی می‌گردد ممنوع و دولت مکلف است از واردات آن جلوگیری نماید.

تبصره «۱»- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است تا سه ماه پس از تصویب این قانون، فهرست کالاهای قابل ورود و مقدار مورد نیاز آن را با همکاری وزارتخانه‌های نفت، جهاد کشاورزی، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، امور اقتصادی و دارایی و اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران تهیه و جهت تصویب به هیئت وزیران ارائه نماید.

تبصره «۲»- قاچاق کالاهای موضوع این قانون مشمول حداکثر مجازات مقرر در قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲ و اصلاحات بعدی می‌گردد و محکومان آن مشمول تبدیل، تعلیق و تخفیف مجازات نمی‌شوند و کالاهای کشف و ضبط شده منهدم می‌گردد.

تبصره «۳»- خرید کالاهای مندرج در این ماده و هر نوع کالای مصرفی خارجی توسط نهادها و مؤسسات دولتی و عمومی غیردولتی، دستگاه‌های اجرایی موضوع مواد (۲)، (۳)، (۴) و (۵) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ و ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶ و موارد مستثنا در ماده (۱۷) قانون فوق به صورت مستقیم یا غیرمستقیم مثل خرید از طریق پیمانکاران و شرکت‌های طرف قرارداد ممنوع و تخلف از آن در حکم تصرف غیرقانونی در اموال دولتی می‌باشد و ذیحسابان یا عناوین مشابه آن در دستگاه‌های مذکور مکلفند از پرداخت اعتبار خرید این کالاها به صورت مستقیم یا اسناد ارسالی در صورت وضعیت پیمانکاران خودداری کنند.

تبصره «۴»- شرکت تعاونی‌های کارکنان دستگاه‌های موضوع این قانون در صورت استفاده از امکانات آن دستگاه، مشمول این قانون می‌باشند.

تبصره «۵»- تبلیغ کالاهای خارجی موضوع این قانون توسط صداوسیما و رسانه‌هایی که به هر نحو بودجه دولتی دریافت می‌کنند، ممنوع است.

تبصره «۶»- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است نسبت به اتخاذ تمهیدات و سیاست‌های لازم جهت ارتقای کیفیت محصولات داخلی اقدام نماید.

تبصره «۷»- دولت مکلف است نرخ واقعی ارز را براساس مابه‌التفاوت تورم داخل و خارج تعدیل کند.

۱. ماده (۳۱) قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۶۶/۰۴/۱۱ سابق:

ماده (۳۱) - دولت موظف است واردات کالاهایی را که در داخل کشور به مقدار نیاز تولید می‌شود و با امکانات بالقوه تولید آنها فراهم است را در صورتی که منجر به تورم قیمت کالاهای اساسی نشود، غیرمجاز اعلام نماید.

تبصره - وزارت بازرگانی موظف است برای واردات کالاهای قابل ورود با رعایت مفاد این ماده به منظور تأمین کمبود با هماهنگی وزارتخانه ذیربط مجوز ورود صادر نماید.

اهداف طرح

این طرح با هدف حمایت از تولید ملی از طریق مدیریت واردات و ایجاد بسترهای لازم برای افزایش رقابت‌پذیری محصولات بخش تولید در زمینه قیمت و کیفیت، افزایش اشتغال، ترویج فرهنگ مصرف کالاهای داخلی از طریق منع تبلیغات کالاهای خارجی و ... تهیه شده است.

نکاتی در خصوص کلیات طرح

۱. هرچند در عنوان طرح به عبارت «اصلاح ماده (۳۱) قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۶۶/۴/۱۱» اشاره شده است، با این حال باید به این نکته توجه کرد که با تصویب قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۲/۷/۴ و با توجه به حکم مندرج در ماده (۱) آن مبنی بر لغو کلیه قوانین مغایر، در عمل قانون مصوب ۱۳۶۶ نسخ شده و اصلاح قانون منسوخ مقدور نمی‌باشد، بنابراین اصلاح عنوان طرح ضروری به نظر می‌رسد.

۲. کلیت متن ماده واحده و تبصره «۱» آن بر این اصل مبتنی است که دولت مکلف است از واردات برخی کالاهای خارجی در راستای حمایت از تولید، جلوگیری نموده و برای عملیاتی شدن این هدف فهرست کالاهای قابل ورود را به تصویب هیئت وزیران رسانده و اعمال و اجرایی کند.

این اقدام به معنای تغییر سیاست‌های تجاری کشور و بازگشت به فضای امضاهای طلایی مجوز واردات است و می‌تواند نتایجی از جمله افزایش قیمت در بازار، کاهش رقابت در تولید، ایجاد رانت در سیستم مجوزدهی، ایجاد انحصار، افزایش قاچاق، کاهش نظارت بر ورود کالا، عدم نظارت بر استاندارد کالا، ورود کالاهای مخل فرهنگ، ضربه به تولید داخلی و کاهش اشتغال در بلندمدت و ... را به دنبال داشته باشد.

۳. در حال حاضر بخش‌های مختلفی از کشور به منظور تولید، به واردات بعضی از تجهیزات کارآمد و با فناوری بالا نیاز دارند و کماکان توان داخلی برای بومی‌سازی آنها به ۱۰۰ درصد نرسیده است، لذا منع واردات برخی کالاها اعم از کالاهای ساخته شده، قطعات، ملزومات، تجهیزات و غیره که در ماده واحده طرح فوق بدان اشاره شده، زمینه دسترسی به تجهیزات و کالاهای با کارایی بالاتر را در بخش‌های مذکور محدود می‌کند و می‌تواند در افزایش بهره‌وری و بهبود رقابت آثار منفی داشته باشد. به عبارت دیگر در شرایط فعلی بهترین راهکار برای حفاظت از صنایع داخلی، اصلاح نظام تعرفه‌ای است. با توجه به اینکه هنوز تجهیزاتی در کشور وجود دارند که در داخل توانایی ساخت آن و یا مزیت مناسب برای تولید آنها وجود ندارد، قطع کامل واردات آنها، فضای رقابتی را از بین می‌برد و این امر باعث پایین آمدن سطح بهره‌وری و کارایی تولید و کیفیت محصولات خواهد شد.

۴. علیرغم اینکه به موجب تبصره «۱» ماده (۲) قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۲ «دولت می‌تواند بنا به مقتضیات و شرایط خاص زمانی با رعایت قوانین مربوطه صدور یا ورود بعضی از کالاها را ممنوع نماید» اما براساس ماده (۲۲) احکام دائمی برنامه توسعه مصوب ۱۳۹۵ «برقراری موانع غیرتعرفه‌ای و غیرفنی برای واردات بجز در مواردی که رعایت موازین شرع اقتضا می‌کند، ممنوع است» بر این اساس، طرح پیشنهادی که در بردارنده موانع غیرتعرفه‌ای و غیرفنی برای واردات است، مغایر قانون برنامه توسعه تلقی و در نتیجه به موجب ماده (۱۲۱) آیین‌نامه داخلی مجلس، تصویب این ماده واحده و تبصره «۱» آن نیازمند رأی دوسوم نمایندگان خواهد بود.

نکاتی در خصوص مواد طرح

۱. متن ماده واحده به این صورت نگارش شده است که برای ممنوعیت واردات سه شرط به صورت توأمان باید احراز شود. اولاً کالا در داخل به مقدار نیاز تولید شود، ثانیاً کالا مورد نیاز صنایع نباشد و ثالثاً واردات باعث تضعیف واحدهای تولیدی گردد. بنابراین واردات کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای که معمولاً بیش از ۸۵ درصد واردات کشور را تشکیل می‌دهند نمی‌تواند مشمول این ماده واحده شوند، زیرا در فرآیند تولید مورد استفاده قرار گرفته و مورد نیاز صنایع می‌باشد.

در خصوص ۱۵ درصد کالای مصرفی نیز احراز هر دو شرط مبنی بر اینکه در داخل به مقدار نیاز تولید می‌شوند و باعث تضعیف واحدهای تولیدی می‌گردند، نیازمند بانک اطلاعاتی کامل و جامعی از میزان تولید، واردات، مصرف، صادرات و قاچاق این محصولات بوده و بسیار پیچیده خواهد بود.

بنابراین اجرا و رعایت قیود و شروط مندرج در متن طرح برای ممنوعیت واردات بسیار مشکل بوده و در نهایت فهرستی مبتنی بر اولویت‌ها و سلايق مدیریتی تهیه خواهد شد که می‌تواند بخش‌های مختلفی را با مشکل مواجه کرده و یا فضای چانه‌زنی و رانت‌جویی ایجاد نماید.

در ذیل ماده واحده، تعیین «دولت» به صورت کلی، بدون مشخص نمودن نهاد متولی خاص برای آن، منجر به ناکارآمدی ابزارهای نظارتی مجلس بر دولت خواهد شد. پیشنهاد می‌شود واژه «دولت» حذف و دستگاه و وزارتخانه مسئول جایگزین شود.

۲. فهرست کالاهای قابل ورود مندرج در تبصره «۱» با توجه به تغییر توان تولید صنایع داخلی و تغییر نیازهای داخلی، شرایط بازار و... لزوماً باید فهرستی منعطف باشد. بنابراین تعیین فهرست‌هایی به صورت عام و کلی و بدون هیچ‌گونه محدودیت زمانی، قابلیت اجرا نداشته و لازم است بازه زمانی مناسبی برای تغییر و اصلاح این فهرست در نظر گرفته شود. پرواضح است که همین امر منجر به بی‌ثباتی در سیاست‌های تجاری و ایجاد فضای چانه‌زنی و رانتی خواهد شد.

۳. در تبصره «۲» اولاً توجه به این نکته ضروری است که مجازات‌های قاچاق برحسب نوع کالای مجاز، مجاز مشروط و ممنوعه قانونی و شرعی، تعدد و تکرار جرم، سازمان‌یافتگی و یا حرفه‌ای بودن فعل قاچاق و غیره دارای کف و سقفی است که به تشخیص مراجع صالحه رسیدگی، میزان جرم مشخص می‌شود و محدودیت ایجاد شده در این ماده در خصوص محکومیت به حداکثر مجازات مندرج در قانون با قواعد عمومی حقوق کیفری در تعارض است. همچنین منهدم نمودن کالای ضبط شده تنها در صورتی از منظر حقوقی، قابل توجیه است که روش‌های دیگری برای استفاده از آن بدون آسیب رساندن به اقتصاد کشور (مانند: صادرات و...) وجود نداشته باشد و در غیر این صورت، مغایر بند «۶» اصل چهل‌وسوم قانون اساسی مبنی بر ممنوعیت اسراف و تبذیر تلقی می‌شود.

۴. با توجه به قرابت و همپوشانی تبصره «۳» ماده واحده طرح فوق با قانون «حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات و اصلاح ماده (۱۰۴) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۹۱/۰۵/۰۱» پیشنهاد می‌شود، این تبصره حذف شود زیرا قانون فعلی به منظور ممنوعیت خرید کالاهای خارجی دارای مشابه داخلی توسط دستگاه‌های دولتی جاری و ساری بوده و تاکنون در چند مرحله از جمله تصویبنامه مورخ ۱۳۹۳/۳/۱۱ هیئت وزیران با شماره ۲۶۷۲۵/ت ۴۸۴۶۲ هـ و تصویبنامه مورخ ۱۳۹۴/۵/۱۹ هیئت وزیران با شماره ۶۳۶۱۳/ت ۵۱۹۶۶ هـ و تصویبنامه مورخ ۱۳۹۶/۴/۱۵ هیئت وزیران با شماره ۴۲۸۳۹/ت ۵۳۷۸۶ هـ فهرست‌هایی از طرف هیئت وزیران برای ممنوعیت خرید این کالاها توسط دستگاه‌های دولتی، تصویب و ابلاغ شده است.

همچنین اطلاق عبارت «هر نوع کالای مصرفی خارجی» منجر به عدم امکان استفاده نهادهای موضوع تبصره «۳» از این کالاها حتی در صورت عدم تولید داخلی کالا خواهد شد و منجر به اخلال در نظام اداری شده و مغایر بند «۱۰» اصل سوم قانون اساسی مبنی بر «ایجاد نظام اداری صحیح» تلقی می‌شود.

همچنین موارد مستثنا مذکور در تبصره «۳» ماده واحده، در ماده (۱۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۰۷/۰۸ درج شده است و نه در ماده (۱۷) قانون فوق که لازم است اصلاح شود.

۵. در تبصره «۴» شرکت‌های تعاونی کارکنان دستگاه‌ها نیز مکلف به رعایت این قانون شده‌اند که به نوعی محدودیت و تبعیض میان بخش تعاونی در مقابل بخش خصوصی و غیردولتی محسوب شده و خلاف سیاست‌های کلی بخش تعاون می‌باشد.

۶. در خصوص تبصره «۵» طرح مبنی بر ممنوعیت تبلیغ کالاهای خارجی نیز باید به این نکته توجه کرد که ممنوعیت واردات کالای خارجی به معنای عدم حضور آن کالا در بازار داخلی نیست، زیرا امکان قاچاق و یا ورود از طریق معابر مرزی برای حضور آن کالا در بازار داخلی فراهم است. در این صورت با توجه به اینکه در فضای کنونی رسانه‌های کشور تنها صداوسیما و رسانه‌های دولتی وجود ندارد، بلکه رسانه‌های بخش خصوصی، فضای مجازی، شبکه‌های ریز و درشت ماهواره‌ای فارسی‌زبان و... رسانه‌های

قدرتمندی هستند که با نفوذ بالا در جامعه ایرانی حضور دارند و از این طریق عرصه را به دست خواهند گرفت و منابع درآمدی سرشاری را به دست خواهند آورد، بنابراین، نتیجه سیاست منع، انزوای رسانه‌های دولتی و صداوسیما و ایجاد منابع جدید درآمدی برای رسانه‌های رقیب خواهد بود.

در طول دو دهه اخیر عمدتاً سه دسته سیاست تبلیغی در قبال کالاهای خارجی اتخاذ شده است: سیاست منع، سیاست مجوزدهی و سیاست محدودسازی تبلیغ کالای خارجی، تبصره «۵» ماده واحده مزبور، نوعی بازگشت به سیاست شکست‌خورده و غیرواقع‌بینانه منع تبلیغات کالاهای خارجی است که پیش از این در سیاست‌های مصوب شورای فرهنگ عمومی درباره تبلیغات محیطی کالاهای خارجی که مشابه داخلی دارند، پیش‌بینی شده و قابلیت اجرایی نداشته و به همین دلیل همه ما شاهد این حجم وسیع تبلیغات کالاهای خارجی در معابر و بزرگراه‌ها هستیم که به آلودگی بصری شهری دامن زده و آرامش مردم را مختل کرده است. توسعه این سیاست شکست‌خورده از تبلیغات محیطی به سایر رسانه‌ها نیز توجیه منطقی ندارد. ضمن اینکه تعمیم سیاست منع به رسانه‌های دولتی نیز در جای خود نتیجه‌ای جز فراهم ساختن منابع سرشار درآمدی برای شبکه‌های ماهواره‌ای فارسی‌زبان خارجی، کانال‌های بی‌هویت تلگرامی و... نخواهد داشت.

همچنین در متن تبصره «۵» ماده واحده عبارت «رسانه‌هایی که به هر نحو بودجه دولتی دریافت می‌کنند» دارای ابهام است، چرا که مشخص نیست آیا رسانه‌هایی که از بودجه عمومی به هر نحو یارانه دریافت می‌کنند نیز در برمی‌گیرد؟ فقط رسانه‌هایی که متعلق به دستگاه‌های دولتی هستند، مانند همشهری، ایران، جام جم و امثال آن مدنظر است و یا اینکه رسانه‌هایی مانند کیهان و اطلاعات را که به دستگاه اجرایی خاصی تعلق ندارد، ولی در عین حال دولتی محسوب می‌شوند را نیز در برمی‌گیرد؟ همچنین عبارت «به هر نحو» نیز ابهام دارد.

با توجه به مطالب فوق ممنوعیت تبلیغات کالاهای خارجی دارای ابهاماتی است و در صورت اصرار می‌توان از ابزارهایی مانند سیاست مجوزدهی همراه با اخذ تعرفه بیشتر برای تبلیغ کالاهای خارجی نسبت به کالاهای داخلی و رعایت نسبت میان حجم تبلیغ کالاهای خارجی و داخلی در تبلیغات محیطی و رسانه‌ای استفاده نمود.

۷. در تبصره «۶»، وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف به اتخاذ تمهیدات و سیاست‌های لازم جهت ارتقای کیفیت محصولات داخلی شده است؛ این درحالی است که حوزه تولید فراتر از شرح وظایف و اختیارات وزارت صنعت، معدن و تجارت است. در این خصوص باید به رفع مشکلات ساختاری تولید، توجه به نظام تأمین مالی و حل مشکلات بانکی و مالیاتی بنگاه‌ها، اصلاح قانون کار و نظام تأمین اجتماعی، اصلاح فضای کسب‌وکار، خصوصی‌سازی به معنای واقعی در مدیریت و مالکیت، بهبود سطح تکنولوژی تولید و نوسازی صنایع، تنظیم اقدامات دولت در خریدهای دولتی و واردات کالاهای اساسی، اتخاذ سیاست ارزی مناسب، مبارزه مؤثر با قاچاق کالا، مبارزه با فساد اداری، اقدامات فرهنگی برای ترویج مصرف کالای تولید داخل و ایجاد باور عمومی در مردم برای خرید محصولات داخلی و توسعه سرمایه‌گذاری خارجی و گسترش صادرات غیرنفتی و ... به‌عنوان ابزارهایی مهم برای افزایش بهره‌وری در تولید به‌عنوان یک استراتژی بلندمدت توجه کرد.

راهکار اصلی و کلید حمایت از تولید در کشور با توجه به منابع و ظرفیت‌های موجود، تدوین و تصویب مدل اقتصادی کشور براساس سند استراتژی توسعه بخش‌های اقتصادی (صنعتی، کشاورزی و ...) و تعیین سیاست‌های تجاری کشور است که متأسفانه علیرغم تدوین چندین سند در این خصوص هنوز نهایی و عملیاتی نشده است.

۸. در تبصره «۷» دولت مکلف به تعدیل نرخ واقعی ارز براساس مابه‌التفاوت تورم داخل و خارج گردیده است. شایان توجه است که اتخاذ سیاست‌های ارزی دارای حساسیت‌های خاص در زمینه کاهش ارزش پول، ایجاد تورم وارداتی و افزایش فزاینده تورم و تأثیر منفی بر تولید در کشور بوده و تنها تابع مابه‌التفاوت تورم داخل و خارج نمی‌باشد و تکلیف دولت به تعدیل آن با تکیه بر تنها یک شاخص، می‌تواند موجب اختلال در نظام ارزی کشور گردد.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

کلیات این طرح با ماده (۲۲) قانون احکام دائمی برنامه توسعه مصوب ۱۳۹۵ مبنی بر ممنوعیت برقراری موانع غیرتعرفه‌ای و غیرفنی برای واردات بجز در مواردی که رعایت موازین شرع اقتضا می‌کند، مغایرت داشته و تصویب آن در کمیسیون و صحن نیازمند رأی دوسوم نمایندگان خواهد بود.

علاوه بر مغایرت فوق، شایان ذکر است که حمایت از تولید صرفاً از طریق اعمال ممنوعیت واردات میسر نبوده و تهیه **فهرست‌هایی به‌عنوان کالاهای قابل ورود** می‌تواند تبعاتی منفی از جمله ایجاد دوباره امضاهای طلایی مجوز واردات، افزایش قیمت در بازار، کاهش رقابت در تولید، ایجاد رانت در سیستم مجوزدهی، ایجاد انحصار، افزایش قاچاق، کاهش نظارت بر ورود کالا، عدم نظارت بر استاندارد کالا، ورود کالاهای مخل فرهنگ، ضربه به تولید داخلی و کاهش اشتغال در بلندمدت و ... را به‌دنبال داشته باشد. تبصره‌های ذیل ماده واحده پیشنهادی در خصوص ارائه فهرست کالاهای قابل ورود، محکومیت حداکثری قاچاق کالاهای مذکور، ممنوعیت خرید دولتی کالاهای خارجی، ممنوعیت شرکت‌های تعاونی کارکنان، ممنوعیت تبلیغ کالاهای خارجی، حمایت از تولید توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت و تعدیل نرخ ارز نیز هر کدام با ابهامات و مشکلاتی مواجه است که می‌تواند موجب اختلال در سیاست‌های تجاری کشور شود.

از این‌رو **رد کلیات طرح** پیشنهاد می‌شود.